

ΕΝΟΤΗΤΑ Α' – Κεφάλαιο 1

Ο Μεσαίωνας

Το **476 μ.Χ.** οι Γότθοι κατέλαβαν την Ρώμη, την πρωτεύουσα του ρωμαϊκού κράτους, και την κατέστρεψαν. Το Δυτικό Ρωμαϊκό κράτος διαλύθηκε.

Η ημερομηνία εκείνη καθιερώθηκε να δείχνει το τέλος μιας εποχής, της αρχαιότητας, και την αρχή μιας νέας, του **Μεσαίωνα**.

Μεσαίωνα ονομάζουμε την χρονική περίοδο από τον 5ο αι. μ.Χ. μέχρι περίπου τον 15ο αι. μ.Χ.

Ο Μεσαίωνας ξεκίνησε με την παρακμή των αρχαίων μεγάλων πόλεων, της αρχαίας θρησκείας και του αρχαίου τρόπου ζωής.

Η Εκκλησία (η Ρωμαιοκαθολική στην Δύση και η Ορθόδοξη στην Ανατολή) εκείνη την εποχή **απέκτησε πολύ μεγάλη δύναμη**. Οι αρμοδιότητές της δεν περιορίζονταν μόνο σε θρησκευτικά ζητήματα, αλλά απλώνονταν και σε πολλές δραστηριότητες της καθημερινής ζωής και επηρέαζαν αποφασιστικά τους αυτοκράτορες και τους βασιλείς. Τα μοναστήρια είχαν στην ιδιοκτησία τους μεγάλες εκτάσεις γης και είχαν συγκεντρώσει μεγάλο πλούτο.

Τους τελευταίους αιώνες του Μεσαίωνα η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία θέσπισε την **Ιερά Εξέταση**, ένα "ιερό" δικαστήριο που τιμωρούσε με αυστηρές ποινές όσους θε-

ωρούσε αιρετικούς.

Η οικονομία εκείνα τα χρόνια ήταν σχεδόν αποκλειστικά αγροτική.

Τα τελευταία χρόνια του Μεσαίωνα (11ο με 14ο αιώνα) εμφανίζεται το φεουδαρχικό σύστημα.

Σύμφωνα με αυτό το σύστημα, την γη την κατείχαν λίγοι πλούσιοι, οι φεουδάρχες.

Οι φτωχοί αγρότες που δεν είχαν την δυνατότητα να κατέχουν την δική τους γη, γίνονταν **δουλοπάροικοι** στα κτήματα των πλουσίων. Ως δουλοπάροικοι βρίσκονταν σε πολύ καλύτερη κατάσταση από τους δούλους της αρχαιότητας, εν τούτοις ζούσαν σε κατάσταση μεγάλης φτώχειας και καταπίεσης.

Στην **καθημερινή ζωή**, εξαιτίας του χαμηλού μορφωτικού και οικονομικού επιπέδου των ανθρώπων, κυριαρχούσαν οι **δεισιδαιμονίες**, οι **προλήψεις**, οι **θρύλοι**, οι **δοξασίες**.

Ο Μεσαίωνας πάντως δεν ήταν σε όλη την διάρκειά του μια άσχημη περίοδος: Το Βυζάντιο, για παράδειγμα, γνώρισε περιόδους μεγάλης ακμής στα χρόνια που βασιλεύσαν οι δυναστείες των **Ισαύρων** και των **Μακεδόνων**.

Τότε επίσης δημιουργήθηκαν και τα πρώτα πανεπιστήμια: το **Πανδιδακτήριο της Κωνσταντινούπολης**, τον 5ο αιώνα, και το **Πανεπιστήμιο της Μπολόνια**, τον 12ο αιώνα.

Παρ' όλα αυτά, έχουμε πολύ λίγες ιστορικές πληροφορίες για εκείνη την εποχή. Γι' αυτόν τον λόγο, τα χρόνια του Μεσαίωνα τα ονομάζουμε και "**σκοτεινά χρόνια**".

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Ποια χρονική στιγμή οριοθετεί κατά κάποιον τρόπο την έναρξη του Μεσαίωνα;
2. Πόσα χρόνια περίπου διήρκεσε ο Μεσαίωνας;
3. Πώς ζέρουμε ότι η θρησκεία είχε πολύ μεγάλη δύναμη κατά την περίοδο του Μεσαίωνα;
4. Τι ήταν η Ιερά Εξέταση;
5. Οι αγρότες τον Μεσαίωνα βρίσκονταν σε καλύτερη ή χειρότερη κατάσταση από τους αγρότες της αρχαιότητας;
6. Τι είναι το φεουδαρχικό σύστημα;
7. Γιατί ονομάζουμε τον Μεσαίωνα ως "σκοτεινή" εποχή;
8. Όταν ακούμε την λέξη «Μεσαίωνας», φέρνουμε στο μυαλό μας μια πολύ άσχημη περίοδο, με φτώχεια, καταπίεση, αμορφωσιά, βαρβαριότητες για όσους αντιδρούσαν, κλπ.
Τι επιχειρήματα μπορούμε να βρούμε που να δείχνουν πως δεν ήταν όλη η διάρκεια του Μεσαίωνα έτσι;

